

Ústav autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

116 40 Praha 1, nám. Curieových 7, telefon (+420) 221 005 111

Institute of Copyright, Industrial
Property Rights and Competition Law
of the Law Faculty
of Charles University

Institut für Urheberrecht,
gewerbliche Schutzrechte
und Wettbewerbsrecht
der Karls-Universität

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor diplomové práce: Adam ZAHÁLKA
Název diplomové práce: Dohoda TRIPS a patentová ochrana léčiv
Rozsah práce: 100 stran, z toho vlastní text 84 stran
Datum odevzdání práce: duben 2013
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D.
Oponent diplomové práce: JUDr. Petra Žikovská

Diplomant si za téma své práce zvolil „Dohoda TRIPS a patentová ochrana léčiv“, téma vpravdě globální s ohledem na rozvoj mezinárodní obchodu a stále se zvyšující význam farmaceutických patentů. Je zjevné, že autor se této specifické a bohužel v podmínkách České republiky opomíjené oblasti intenzivně dlouhodobě věnuje, jak o tom svědčí i tematická návaznost předkládané práce na velmi úspěšný text účastníci se 5. kola studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ). Již úvodem je nutno zmínit, že též diplomová práce představuje kvalitní zvládnutí dané materie.

Centrem úvah autora je problematika farmaceutických patentů v kontextu dohody TRIPS, tvořící systém Světové obchodní organizace (WTO). Sama o sobě tato problematika implikuje netoliko právní konsekvence, nýbrž také filozofické, sociální či lidskoprávní. Autor se přirozeně primárně soustředí na právní rovinu pohledu. Nejdříve se z hlediska struktury práce zabývá obecnou otázkou zdůvodnění patentové ochrany, v oblasti patentů na léčiva zvláště vystupující do popředí, především s ohledem na „klasickou“ námitku, podle níž základní viníkem neutěšené zdravotní situace zejména v chudých rozvojových zemích je právě patentová ochrana; tím spíše je pak třeba bránit patentovou ochranu před tímto zjednodušujícím pohledem.

V druhé nejrozsáhlejší části se práce věnuje regulaci farmaceutických patentů v dohodě TRIPS. V třetí části nad rámec dohody TRIPS analyzuje další nástroje pro uplatnění veřejného zájmu v oblasti léčiv, což je jistě na místě, přičemž věnuje pozornost nejen tzv. Bolar provision, svého času řešené dokonce v panelu WTO v kauze Canada – Pharmaceutical Patents (EC), nýbrž také příkladu Indie coby země využívající nucenou licenci dle systému dohody TRIPS. Je chvályhodné, že autor nevychází jen ze stávajícího textu dohody TRIPS, nýbrž vnímá jej jako živý dále se vyvíjející právní nástroj, kdy se mluví o tzv. agendě TRIPS-plus. To zahrnuje také bilaterální vztahy, jež díky doložce nejvyšších výhod mohou vést ke „skrytému“ růstu úrovně ochrany.

V páté části diplomant uvádí závěrečné úvahy. Na otázku, zda-li dohoda TRIPS představuje dobrý prostředek k reflexi zájmů rozvojových zemích v oblasti zdraví, odpovídá rezervovaně. Jde o podložený názor, neboť jak je správně uvedeno, na první pohled „přívětivá“ přechodná období příliš nevyřešila a systém nucené licence původem z deklarace z Dauhá je natolik komplikovaný, že jeho dopad je marginální. K tomu všemu pak přistupuje síť bilaterálních dohod, které nejsou primárně určeny k zajištění zájmů rozvojových zemí. Bohužel, skeptický pohled diplomanta de lege ferenda je na místě.

Z práce je zřetelný zájem diplomanta o danou otázku dohody TRIPS a fungování patentové ochrany léčiv. Pro zpracovávané téma nutno uvést, že mezinárodní smlouvy z oboru tvůrčích průmyslových práv představují svébytný systém, odlišný od vnitrostátních právních předpisů, kde je nasnadě náročnost nejen na teoretické znalosti, ale též na zpracování vstupních údajů a použité metody. Práce nejen svým rozsahem, ale také šíří přesahuje rámec daný požadavky na diplomovou práci, což předurčuje základ této práce pro další rozpracování v práci rigorozní.

Tématu a cílům práce diplomant vyhověl, když popsal a analyzoval řadu aspektů mezinárodněprávní patentové ochrany léčiv. Z obsahu práce je zřejmá samostatnost a logická stavba práce, jakož i užití nejen literatury české, ale též zahraniční (zejm. anglickojazyčné). O dobré informovanosti diplomanta o tématu a jeho zájmu nejsou pochyby. Diplomant se pokusil i o vlastní analýzy a závěry, především na poli patentové ochrany léčiv (viz již jeho účast s tímto tématem na 5. ročníku SVOČ). K tomu se pak druží v zásadě vyhovující úprava práce i jazyková a stylistická úroveň. Je potěšitelné, že diplomant se jako jeden z mála (maximálně jde o jednoho diplomanta za rok) věnuje tématu, které je v české odborné literatuře zcela nedostatečně (pokud vůbec) reflektováno a v tomto smyslu měl diplomant ztíženou pozici.

Práce neobsahuje podstatné sporné body. Přesto je zde několik aspektů, jež by bylo vhodné blíže osvětlit při obhajobě. V prvé řadě je to v souvislosti s daným tématem, spjatým s mezinárodními smlouvami, problematika aplikovatelnosti mezinárodních smluv v řízeních před českými orgány (zejména soudy) a s tím spojené otázky tzv. self-executing norem ve vazbě na Ústavu České republiky.

S ohledem na výše uvedené lze práci jednoznačně doporučit k obhajobě, přičemž – v závislosti na výsledku ústní obhajoby – navrhuji klasifikační stupeň výborně.

V Praze dne 15. května 2013

JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D.